

Aquesta és la història d'una família complicada, al Rio de Janeiro de finals del segle XX; tan complicada que sembla inversemblant. Durant el relat, m'he vist obligat a repetir fets, circumstàncies i sentiments, repetir escenes i situacions per fer-me creure a mi mateix la perdonable misèria dels seus personatges.

CHC

– Has provat mai d'amagar un arbre?

– Amagar què? Un arbre?

– Sí. Un arbre.

– Però com es pot amagar un arbre?

– És fàcil. Basta posar-lo dins el bosc.

Va encendre l'ordinador i va rebre una fotografia, en blanc i negre, que feia molt que havia oblidat. Qui l'havia feta? El més encertat hauria estat demanar-se qui li havia fet arribar aquell parrac del passat, tots reunits a l'escala que donava a la terrassa del carrer Redentor, un capvespre d'estiu dels anys 60.

Hi havia tothom, allà, en pantalons curts i biquini, i si hi havia algú a qui li agradava fer fotos era a ell mateix. Però n'Henrique apareixia a la fotografia, encaixonat entre el seu sogre, Álvaro, i la seva dona, Dalva, amb la seva filla Inês, de poc més d'un any, damunt la falda.

El segon que tenia interès per la fotografia era en Lula, que tenia un bon equip, però ell també hi era, assegut amb un posat molt seu, mig de costat, amb la cara trista de qui endevinava que es moriria jove.

A en Daniel li agradava la fotografia, però no n'era cap fanàtic. Ell també apareixia a la foto. Era el que més destacava. Ocupava el primer pla, molt jove, amb els cabells tallats com un recluta. De tots ells, era qui menys canviaria amb el temps. L'última vegada que havia estat amb ell tenia la mateixa cara, els mateixos cabells, les galtes plenes, els ulls clars dels Machado Alves.

Hi havia una absència en aquell capvespre d'estiu dels anys 60. Na Vera no hi era. Ja en aquella època aprofitava qualsevol excusa per aïllar-se, per ocupar l'espai que li era propi o, almenys, un espai que no fos el dels altres.

Devia tenir tretze anys, aleshores. Ella havia fet la foto. En enquadrar-la, no l'havia centrada en el grup. Al cantó esquerre hi havia la meitat de l'hamaca que tallava la terrassa en diagonal.

Sense que hi hagués cap relació causa-efecte, n'Henrique va sentir sonar un telèfon. Dins la caverna més fonda de la memòria hi va haver un salt en el temps. Era la filla, que telefonava de Portugal: avisava que la mare s'havia mort de sobte.

Algú se n'havia de fer càrrec, no podien deixar-ho tot en mans de n'Ítalo, el nou marit de na Dalva, que bevia molt i devia estar fora de combat. Per a la filla era impossible sortir de Portugal en aquell moment. L'únic parent que quedava, que se'n podia fer càrrec, era ell mateix.

– Has de ser tu, pare –havia dit na Inês.

N'Henrique va replicar que ja no tenia res a veure amb l'exmuller. I que estava molt ocupat –la qual cosa era mentida, feia molt de temps que no s'ocupava de res.

– Bé, si és així... m'hauré d'espavilar jo –la filla es va resignar.

Na Inês va notar la manca d'interès del pare. Va insistir. En el millor dels casos, ella no arribaria a Rio fins l'endemà passat. I, al cap i a la fi, era la mare. Volia que el pare s'empassés el passat, oblidés el ressentiment, la vida que l'exdona havia portat, en part o del tot, per venjar-se d'ell, el marit que no l'havia estimada mai.

– Telefonaré a la Varig i a Air Portugal... Si trobo un vol arribaré demà.

– No, no cal, filla. Ja me'n sortiré.

Es va quedar més tranquil·la. Tot i la distància, ella era l'única que mantenia contacte amb na Dalva. Comunicant al pare la mort de la mare sabia que d'alguna manera ell es veuria obligat a tornar a aquell grup que era allà, al capdamunt de l'escala que portava a la terrassa de la casa del carrer Redentor.

Tots allà. Només hi havia una absència en aquell capvespre d'estiu dels anys 60. Na Vera havia fet la foto i no hi apareixia.

Al seu lloc, l'hamaca.